

ZORGPLAN cluster

Inhoud

INLEIDING.....	5
KORTE BESCHRIJVING VAN BASISSCHOOL ANTONIUS, BASISSCHOOL DE EMPEL EN BASISSCHOOL SINT NICOLAAS..	5
STRATEGISCH BELEIDSPLAN SKIPOV 2016-2020	6
HOOFDSTUK 1 BASISONDERSTEUNING.....	7
PASSEND ONDERWIJS SKIPOV	7
1-ZORGROUTE OP GROEPSNIVEAU	11
1-ZORGROUTE OP SCHOOLNIVEAU	12
1-ZORGROUTE OP BOVEN SCHOOLS NIVEAU	12
HOOFDSTUK 2 TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN / ZORGSTRUCTUUR	13
VERANTWOORDELIJKHEDEN	13
LEEF- EN LEERKLIMAAT	14
TOETSING	14
GROEPSANALYSE	14
DATAMUUR EN PLANMATIG AANBOD	15
GROEPSOBSERVATIES	16
INTERACTIEVE GEDIFFERENTIEERDE DIRECTE INSTRUCTIE (IGDI)	16
OUDERS ALS PARTNERS IN DE SCHOOL	18
CONTACTMOMENTEN SCHOOL EN OUDERS	18
LEERLINGVOLGSYSTEEM PARNASYS	18
METHODE (ON)AFHANKELIJKE TOETSEN	19
METHODETOETSEN	20
OBSERVATIE INSTRUMENT ZIEN!	20
KLEUTEROBSERVATIE INSTRUMENT KJK!	21
HOOFDSTUK 3 ZORG VOOR LEERLINGEN MET SPECIALE ONDERWIJSBEHOEFTEEN	22
AANMELDING EN INTAKE	22
DOUBLEREN EN VERSNELLEN	22
LEERLINGEN MET SPECIALE ONDERWIJSBEHOEFTEEN / ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF (OPP)	22
ERNSTIGE LEESPROBLEMEN EN DYSLEXIE	24
ERNSTIGE REKENPROBLEMEN EN DYSCALCULIE	24
ONTWIKKELINGSPROBLEMATIEKEN	25
LEERLINGEN MET MEER DAN GEMIDDELDE INTELLIGENTIE – PROJECT MIND	25
INDIVIDUELE OBSERVATIES	26
LEERLINGBESPREKING	26
INDIVIDUELE HULPPLANNEN	26
ONDERSTEUNINGSTEAM	27
TOETSAFNAME BIJ LEERLINGEN MET SPECIFIEKE ONDERWIJSBEHOEFTEEN	27
EXTRA ONDERSTEUNING	28
ARRANGEMENTSAANVRAAG	28
EXTRA ONDERSTEUNING AANVRAGEN BUITEN HET SWV 30.06	29
TOMAS, B. (SD). STRATEGISCH BELEIDSPALN	29
HOOFDSTUK 4 SAMENWERKING MET EXTERNEN.....	30
EXTERNE CONTACTEN	30
BASISTEAM JEUGD EN GEZIN (BJG)	30
OVERSTAP NAAR HET VOORTGEZET ONDERWIJS	30

Voorwoord

Dit zorgplan is geschreven in samenwerking met de basisscholen Antonius, Empel en Sint Nicolaas. Deze scholen vormen sinds augustus 2014 een cluster waarbij de leerkrachten intensief samenwerken aan schoolontwikkeling. Op elke school hebben een of twee locatiebegeleiders de dagelijkse leiding. Een directeur en een intern begeleider zijn op alle drie de scholen werkzaam.

Dit zorgplan geeft inzicht in de opzet van de zorgstructuur. Het plan is onderverdeeld in 5 delen, te weten:

- Inleiding
- Beleid
- Basisondersteuning: basiskwaliteit en planmatig werken
- Basisondersteuning: licht curatieve/preventieve ondersteuning
- Extra arrangement

Het zorgplan is gericht op de zorgstructuur voortkomend uit de wet Passend Onderwijs, welke per 01-08-2014 van start is gegaan. De wet schrijft een aantal zaken voor, maar laat qua organisatie en vormgeving veel over aan het samenwerkingsverband.

Op 01-01-2015 is de transitie Jeugdzorg tot stand gekomen waarbij meer verantwoordelijkheden van de provinciale en landelijke overheid naar de gemeenten zijn overgedragen.

Het bestuur van het samenwerkingsverband en de gemeenten waartoe de scholen behoren zullen steeds meer samenwerken om hulp te organiseren aan kinderen en gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben. In de komende jaren zullen wellicht nog meer structuren wijzigen maar de uitgangspunten van passend onderwijs zullen leidend blijven.

Dit document geeft aan inspectie, leerkrachten en ouders uitleg over hoe wij op onze school invulling geven aan Passend onderwijs en inspelen op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen.

Inleiding

Korte beschrijving van basisschool Antonius, basisschool de Empel en basisschool Sint Nicolaas

Alle drie de scholen staan onder het bestuur van SKIPOV (Stichting Katholiek en Interconfessioneel Primair Onderwijs Veghel). Alle scholen van SKIPOV hanteren als uitgangspunt dat kinderen kunnen worden ingeschreven op de school, die door de ouders is uitgekozen. We werken hierbij volgens het toelatingsbeleid van SKIPOV.

Bs Antoniusschool ligt in Keldonk, bs de Empel in Erp, en bs Sint Nicolaas in Boerdonk. Dit zijn allemaal kerkdorpen van de gemeente Veghel. Op bs Antoniusschool volgen ongeveer 95 leerlingen onderwijs verdeeld over 4 combinatiegroepen. Op bs de Empel ongeveer 165 leerlingen verdeeld over 6 groepen en op bs Sint Nicolaas ongeveer 75 leerlingen verdeeld over 3 combinatiegroepen.

De scholen Antonius en Sint Nicolaas zijn in het schooljaar 2016-2017 gestart met het integreren van de peuters in de kleutergroepen.

Binnen het cluster wordt onderwijs gegeven met de volgende waarden als uitgangspunt:

- Welzijn
- Betrokkenheid
- Verantwoordelijkheid
- Ontwikkeling
- Eigenheid

Strategisch beleidsplan SKIPOV 2016-2020

Het Strategisch beleidsplan SKIPOV vormt de 'kapstok' waarop de scholen hun eigen schoolplan hebben opgesteld¹. Het vormt ook de 'kapstok' voor dit zorgplan.

De SKIPOV-scholen delen samen de volgende kernwaarden: Lerend, betrokken, moedig, doeltreffend, ruimte. In ons onderwijs focussen we op de totale vorming van het kind. De leerkracht is de spil. Leidinggevend en spannen zich in om de leerkracht in zijn/haar kracht te zetten. Vanuit die gedachte wordt inhoud gegeven aan de realisatie van doelstelling, onderverdeeld in vijf strategisch beleidsthema's.

1. Professionele leergemeenschap
2. Lerende cultuur
3. Inspirerend partnerschap
4. Rijke leeromgeving
5. Kwaliteitszorg

De keuzes van het strategisch beleidsplan zijn voor een belangrijk deel geïnspireerd op de theorieën van John Hattie. De inspiratie wordt gehaald uit 'Visible learning' en 'Visible learning for teachers'. Met Leren Zichtbaar Maken bedoelt Hattie dat het lesgeven zichtbaar moet zijn voor de leerlingen en dat het leren van de leerlingen zichtbaar moet zijn voor de leerkracht. Waarbij er tevens aandacht is voor wat het meeste of het minste effect heeft voor de leerlingresultaten om leerlingen te laten presteren op het voor hen hoogst haalbare niveau.

Op dit moment is Leren Zichtbaar Maken (LZM) binnen het cluster in ontwikkeling. In het schooljaar 2015-2016 heeft het team de training 'De Grondslag' van Bazalt gevolgd. In 2016-2017 is een onderzoeksgroep LZM gestart, bestaande uit verschillende leerkrachten binnen het cluster. In het schooljaar 2017-2018 zal een laatste training op teamniveau afgerond worden.

¹ Strategisch Beleidsplan SKIPOV 2016-2010

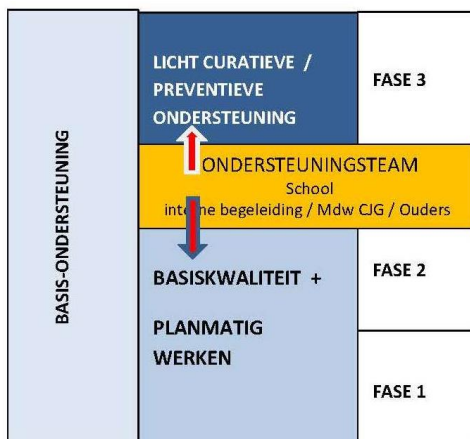
Hoofdstuk 1 Basisondersteuning

Passend onderwijs SKIPOV

Vanaf 1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs van kracht gegaan.

Passend Onderwijs beoogt dat zo veel mogelijk leerlingen regulier onderwijs kunnen volgen. Elk kind heeft recht op goed onderwijs, ook kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Scholen hebben een zorgplicht. Dit betekent dat zij iedere leerling een passende onderwijsplek moeten bieden. Op de eigen school of, als de leerling daar beter op zijn plek is, op een andere school in het reguliere onderwijs of het speciaal (basis) onderwijs.

Wettelijk is bepaald dat iedere school minimaal basisondersteuning (BAO) moet bieden. De BAO is afgeleid van de kwaliteitseisen die de inspectie hanteert bij het toezicht op scholen, van de aandachtspunten uit het referentiekader van de PO-Raad (zoals preventieve maatregelen en lichte vormen van hulp) en van de afspraken die door besturen zijn gemaakt. In onderstaand schema staat de BAO weergegeven.

In elke regio is een samenwerkingsverband (SWV) opgericht om ervoor te zorgen dat besturen samen kunnen werken en zo alle leerlingen een passende onderwijsplek kunnen bieden. De scholen in de regio Oss, Uden en Veghel vallen onder SWV 30.06. In het ondersteuningsplan (OP) van SWV 30.06 staat beschreven waaraan elke school moet voldoen.²

Iedere school binnen het SWV heeft in het schooljaar 2017-2018 een school ondersteuningsprofiel (SOP) ingevuld. Dit is een school specifieke analyse, waarbij in beeld gebracht is welke zorg de school kan bieden en wat nog in ontwikkeling is. Het school ondersteuningsprofiel is voor de school de basis voor communicatie met ouders en anderen.³

² Ondersteuningsplan Samenwerkingsverband 30.06

³ Schoolondersteuningsprofiel bs Antoniuschool, de Empel en Sint Nicolaas

Indien een kind meer ondersteuning nodig heeft dan de basisondersteuning, heeft de school de verantwoordelijkheid om te onderzoeken welke onderwijsbehoeften het kind heeft en op welke manier daarop een passend antwoord kan worden gegeven. Ondersteuning kan nodig zijn op leergebied, op gedrag of op leren leren.

Op alle basisscholen binnen SKIPOV wordt dit op dezelfde manier vorm gegeven.⁴ Als uitgangspunt wordt, zoals afgesproken in het samenwerkingsverband 30.06, de drie fasen van begeleiding gebruikt:

Fase 1 leerkracht (professional)

Voor alle leerlingen is er per hoofdvakgebied een basis leerstofaanbod. Op basis van analyse en signalering worden leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften geclusterd in drie subgroepen; de basis leerroute, de intensieve leerroute en de verrijkingsleerroute. Ouders worden hierover door de leerkracht geïnformeerd.

Fase 2 (leerkracht + interne specialist)

Indien een leerling, naar inzicht van de leerkracht, onvoldoende rendement en vooruitgang behaalt, wordt een aangepast en specifiek hulpplan gemaakt. We hanteren de 50% norm als ondergrens voor de hoofdvakgebieden. Deze norm is gebaseerd op de norm die bij het technisch lezen wordt gehanteerd en nu toepasbaar is op alle hoofdvakgebieden. Bij gedrag en leren leren wordt bekeken of de aanpak effect heeft.

Het kind wordt besproken in een leerlingbespreking en de ouders worden geraadpleegd en geïnformeerd door leerkracht en intern begeleider. Dit is de start van het ondersteuningsteam (OT).

Fase 3 (leerkracht + interne specialist + externe specialist)

Wanneer de doelen uit het plan van aanpak niet worden behaald, volgt een nadere analyse en bespreking door leerkracht en intern begeleider. Het OT wordt aangevuld met een deskundige uit het SKIPOV zorgteam of extern deskundige.

Het zorgteam van SKIPOV bestaat uit specialisten die hiervoor zijn aangetrokken. Het gaat daarbij om een 'specialist leren' (expertise cluster 3 onderwijs), 'specialist gedrag' (expertise cluster 4 onderwijs) en een 'specialist Jeugd en gezin' (expertise school maatschappelijk werk). Deze specialisten noemen we de 'Zorgcoaches'. Daarnaast kan het zorgteam een beroep doen op collega's van andere scholen met specifieke expertise (Dyslexie, Dyscalculie, Taal en lezen, rekenen, Mind, etc.).⁵

Deze specialisten worden geraadpleegd voor advies, ondersteuning of begeleiding binnen de eigen school. Er wordt een Ontwikkelingsperspectief (OPP) en een individueel hulpplan geschreven waarbij ouders nauw betrokken worden bij het hele proces.

Mocht blijken, dat ondanks alle ondersteuning en inspanningen de school toch handelingsverlegen is, wordt het OT opgeschaald naar een multidisciplinair overleg (MDO). In overleg met ouders, direct betrokkenen van de school, mogelijk een betrokken lid van het zorgteam en het bestuur wordt vastgesteld dat er een aanvraag gedaan gaat worden voor een zorg-arrangement bij het samenwerkingsverband. (zie hiervoor verder het ondersteuningsplan van SWV PO 30-06 voor de beschrijving van de mogelijke zorg-arrangementen).

De toelaatbaarheidscommissie (TLC) neemt uiteindelijk een besluit over de toekenning van een arrangement.

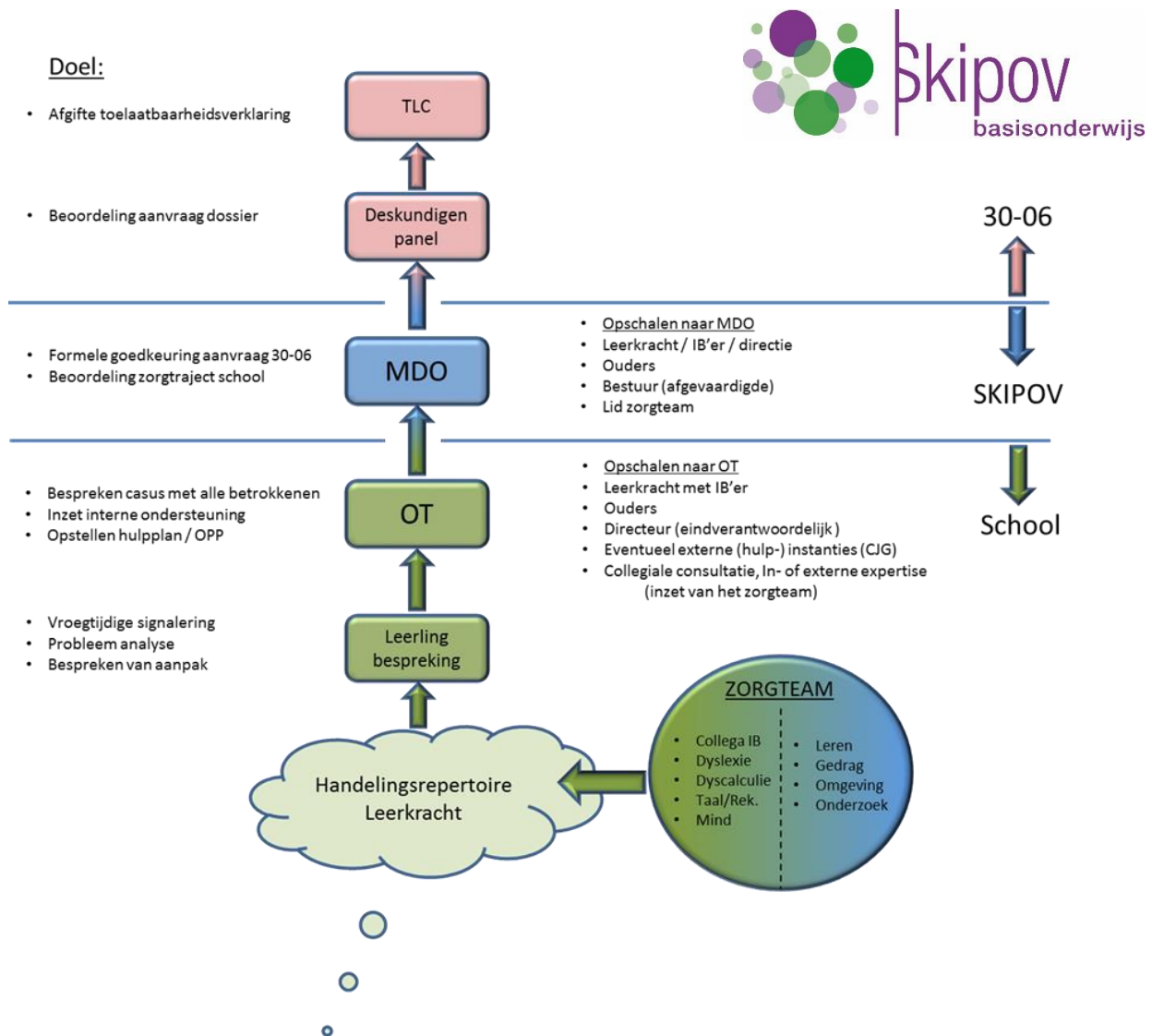
⁴ Nota Basisondersteuning SKIPOV

⁵ SKIPOV expertise kaart

Leerlingen die op basis van een Toelaatbaarheidsverklaring van de TLC in het speciaal (basis)onderwijs verblijven, krijgen daar onderwijs voor de duur van de Toelaatbaarheidsverklaring.

NB. Vanaf januari 2017 beschikt het bestuur van SKIPOV zelf over de gelden voor BaO arrangementen. Derhalve hoeft een BaO arrangement dan ook niet meer bij SWV 30.06 aangevraagd worden, maar kan het bestuur van Skipov zelf een TLV afgeven voor een BaO arrangement.

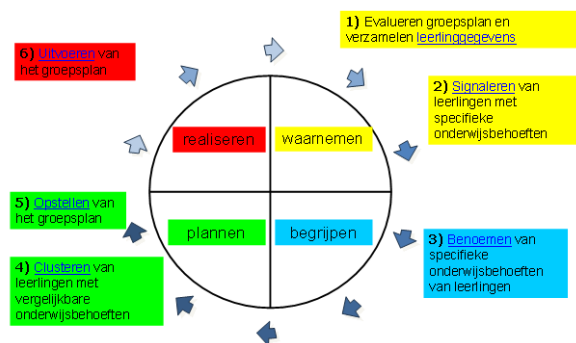
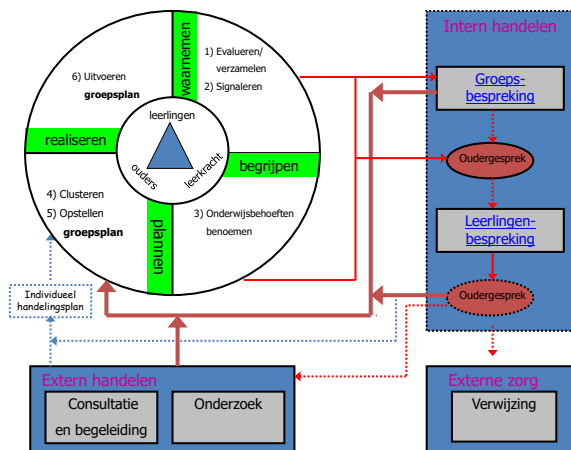
Schematische weergave van voorgaande tekst.

1-zorgroute en handelingsgericht werken

Om passend onderwijs vorm te geven werken wij middels de 1-zorgroute. Binnen de 1-zorgroute staan de onderwijsbehoeften van de leerlingen centraal. De leerkracht werkt en denkt vanuit de mogelijkheden van de leerling.

De cyclus van 1-zorgroute en Handelingsgericht werken (HGW)

Afbeelding 1-zorgroute

Afbeelding HGW

1-zorgroute op groepsniveau

De cyclus van handelingsgericht werken wordt tenminste twee keer per jaar door de leerkracht doorlopen en kent de volgende 6 stappen:

Waarnemen

Stap 1. Het verzamelen en analyseren van gegevens (o.a. Cito-toetsen, methodetoetsen, gesprekken met kinderen en ouders, observaties, ZIEN, KIJK)

Stap 2. Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Begrijpen

Stap 3. Het benoemen van de onderwijsbehoeften van leerlingen.

Stap 4. Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften.

Plannen

Stap 5. De datamuur maken en indien nodig een groepsplan opstellen.

Realiseren

Stap 6. Het uitvoeren van de plannen.

1-zorgroute op schoolniveau

De leerkracht wordt bij het handelingsgericht werken ondersteund door collega's, locatiebegeleiders, directeur en intern begeleider. Op schoolniveau worden hiervoor verschillende ankerpunten gehanteerd.

De intern begeleider is hierbij de coach van de leerkracht en heeft vier ankerpunten in de begeleiding:

- 2 keer per jaar tijdens studiedagen, analyseren de leerkrachten samen de groepsgegevens.
- de leerling- en/of groepsbespreking op vraag van de leerkracht of de IB-er.
- 2 keer per jaar vinden klassenconsultaties plaats waarbij o.a. gebruik wordt gemaakt van de IGDI-Kijkwijzer SKIPOV.⁶
- Flitsbezoeken vinden het hele jaar door plaats.⁷

De locatiebegeleiders observeren samen met de intern begeleider de didactische vaardigheden van de leerkracht en het pedagogisch klimaat. Daarnaast maken zij gebruik van flitsbezoeken in een controlerende rol.

De directeur is onderwijskundig leider, toont zichtbaar leiderschap en weet hoe het onderwijs in de groep eruit ziet. Dit is onder meer zichtbaar in het afleggen van flitsbezoeken in de groepen, informeel en formeel veelvuldig gesprekken met ouders, leerlingen, leerkrachten en locatiebegeleiders. Daarnaast hebben de directeur en de intern begeleider wekelijks overleg gericht op de resultaten en de zorg van leerlingen.

1-zorgroute op boven schools niveau

Scholen, instellingen en professionals werken zodanig met elkaar samen dat er een integraal en passend arrangement is voor leerlingen en hun opvoeders die bijzondere ondersteuning nodig hebben.

De samenwerking wordt vorm gegeven in periodiek overleg tussen intern begeleider en zorgcoaches van SKIPOV en periodiek overleg tussen intern begeleider en een medewerker van Basisteam Jeugd en Gezin (BJG). 1 keer per jaar sluit de schoolarts en de jeugdverpleegkundige aan bij het overleg met BJG.

⁶ IGDI Kijkwijzer SKIPOV

⁷ Flitsbezoek van Downey (Bazalt)

Hoofdstuk 2 Taken en verantwoordelijkheden / zorgstructuur

Verantwoordelijkheden

Een goede zorgstructuur kenmerkt zich door een goede verdeling van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot zorg.

De leerkracht is als eerste verantwoordelijk voor de leerlingenzorg in de groep. In het kader van passend onderwijs betekent dit dat de leerkracht om kan gaan met (grote)verschillen tussen leerlingen en weet wat te doen bij het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van de kinderen. De intern begeleider is de schakel tussen de interne zorg van de school en de externe zorgpartners en heeft samen met de schoolleider de verantwoordelijkheid voor een goede zorgstructuur. De schoolleider ondersteunt de leerkrachten en de IB-er bij hun zorgtaken en draagt de eindverantwoordelijkheid.

Leerkracht:

De leerkracht is verantwoordelijk voor een zorgvuldige afstemming van het onderwijs op (zorg)behoefte van de individuele leerling en de groep. De voortgang en ontwikkelingen van de leerling(en) worden door de leerkracht met de ouders besproken.

- De leerkracht creëert een optimaal pedagogisch en didactisch klimaat waarin alle kinderen zich veilig en gewaardeerd voelen en zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen.
- De leerkracht evalueert en analyseert twee keer per jaar de groepsresultaten. De analyse, de doelen en de aanpak worden beschreven in een analyseformulier en in een datamuur. Indien nodig volgt een groepsplan.
- De leerkracht signaleert onderwijsbehoeften bij leerlingen. Hierbij is het instrument ZIEN een belangrijk signaleringsinstrument. De leerkracht neemt desgewenst initiatief tot het bespreken van de leerling met de IB-er.
- Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wordt een individueel hulpplan (evt. met OPP) opgesteld en geëvalueerd.
- De leerkracht houdt ouders op de hoogte van de ontwikkelingen van de leerlingen.
- De leerkracht is verantwoordelijk voor de (uitvoering van) verleende zorg aan een (groep) leerling(en) en de vastlegging daarvan.

Intern begeleider:

De IB-er is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, de coördinatie en uitvoering van het zorgbeleid en de begeleiding van leerkrachten.

- De IB-er ondersteunt/coacht de leerkrachten in het omgaan met leerlingen.
- De IB-er coördineert maatregelen rondom de zorg van leerlingen.
- De IB-er onderhoudt de contacten met externe instanties.
- De IB-er coördineert aanmelding en verwijzing van leerlingen.
- De IB-er analyseert de kwaliteit van de zorg.
- De IB-er maakt deel uit van het zorgberaad en bepaalt daarin mede het zorgbeleid op bovenschools niveau.

Binnen het cluster Antonius-Empel-Nicolaas hebben we afspraken gemaakt die eraan bijdragen dat de leerlingen optimaal profiteren van het aanbod binnen de school. Om ons aanbod goed af te kunnen stemmen op de groep en de leerling richten we ons op het leef- en leerklimaat en de leeropbrengsten.

Leef- en leerklimaat

Als school willen we een positief leef- en leerklimaat scheppen waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen en waar men respect voor elkaar heeft.

Om de bevordering van dit klimaat een duidelijk profiel te geven is er op alle drie de scholen een naam gekozen. Op de Antonius school is dit 'Happy-Time', op de Sint Nicolaas school 'Fijne school', en op de Empel You-Are-Good (YAG). In het klassenprogramma is wekelijks een half uur beschikbaar voor activiteiten die dit klimaat bevorderen en op jaarbasis worden er 5 hele weken georganiseerd waarin dit thema centraal staat. (3 weken bij de start van het schooljaar, 1 week bij de start van het nieuwe jaar en 1 week aan het einde van het schooljaar)

Binnen het cluster gebruiken we tevens de taal en de woorden van de 'Wonderwoordenwinkel'. Door deze taal leren de kinderen hun gevoelens te verwoorden en conflicten met woorden op te lossen.⁸

Alle leerkrachten binnen het cluster zijn geschoold, of volgen de scholing van 'Taakspel'.⁹

Taakspel is ontwikkeld om het gedrag van kinderen positief te beïnvloeden. Het doel van Taakspel is dat het taakgericht gedrag van de leerlingen verbetert en dat druk gedrag vermindert. In elke groep wordt drie keer per week Taakspel gespeeld.

Toetsing

Binnen het cluster wordt gebruik gemaakt van een toets kalender. Deze toets kalender wordt elk schooljaar herzien. Op de toets kalender staan alle Cito-toetsen, maar ook de verschillende signaleringen van ZIEN, KIJK, MIND, protocol dyslexie en VLL groep 3 met daarbij de maand van afname.

Binnen de groepen worden ook methodetoetsen afgenomen. Deze toetsen geven, samen met de observaties van de leerkracht, een beeld van de beheersing van de leerstof die recent is aangeboden.

Alle toets resultaten worden ingevoerd in het leerlingvolgsysteem van ParnasSys. De resultaten zijn voor ouders direct zichtbaar in het ParnasSys Ouderportaal.

Groepsanalyse

Twee keer per jaar tijdens een studiedag, analyseren de leerkrachten de gegevens van hun groep m.b.v. het analyseformulier. Ze vergelijken de behaalde cito-resultaten met de gestelde streefdoelen en reflecteren op hun eigen handelen. Leerkrachten evalueren de voortgang van hun groep op de gebieden van technisch lezen, rekenen, begrijpend lezen en spelling. In groep 1-2 wordt de analyse aangevuld met de gegevens vanuit het observatie- en registratiesysteem KIJK!, of het eigen observatie-instrument.

Met behulp van de groepsoverzichten, analyses, grafieken en trendtabellen uit ParnasSys wordt de trend bekeken; is er groei te zien in niveauwaarde en wat valt op in de niveauperiode A t/m E. De niveauwaarde van een groep/leerling geeft aan waar een groep/leerling zit ten opzichte van de normgroep.

M.b.v. de zgn. 'kerstboom' is de vaardigheidsgroei van de leerling en de groep te zien.

Op het analyseformulier worden vervolgens de streefdoelen vastgelegd voor de komende periode.

⁸ www.wonderwoordenwinkel.nl

⁹ Taakspel CED-groep

De streefdoelen zijn gericht op de gemiddelde niveauwaarde van de groep en op de onderverdeling van de niveaus A t/m E. Bij de analyse van de niveaus A t/m E worden de aantallen leerlingen genoteerd van een bepaald niveau, met daarachter het streven van de leerkracht voor de komende periode.

De leerkrachten vergelijken tevens de Cito-resultaten en de resultaten van de methodetoetsen, de zogenaamde 'koude data', met de 'warme data, de resultaten van ZIEN. Daarnaast reflecteert de leerkracht ook op de effecten van de geboden planmatige ondersteuning. De leerkracht heeft zo een compleet beeld van de groep.

Datamuur en planmatig aanbod

Op basis van alle gegevens maken de leerkrachten een onderverdeling in drie niveaus op een datamuur. We werken met datamuren voor de volgende hoofdvakgebieden: (voorbereidend) technisch lezen, (voorbereidend) rekenen, begrijpend lezen en spelling.

Deze drie niveaus noemen we ook wel 'aanpakken'.

- Aanpak 1. In deze groep worden de leerlingen ingedeeld die behoefte hebben aan een intensief onderwijsaanbod. Deze leerlingen krijgen verlengde instructie en/of begeleide oefening en/of aangepaste verwerking van de leerstof.
- Aanpak 2. Deze leerlingen hebben behoefte aan een basisinstructie. Vervolgens kunnen zij zelfstandig of in groepjes de aangeboden stof verwerken.
- Aanpak 3. Deze leerlingen hebben behoefte aan minder instructie, verrijkingsopdrachten en uitdagende opdrachten.

Bij het analyseformulier hoort ook een formulier waarop het aanbod wordt vastgelegd wat afwijkt van het reguliere aanbod vanuit de methode. Voor de vier hoofdvakken bepaalt de leerkracht de streefdoelen op groepsniveau.

Deze streefdoelen zijn gericht op de gemiddelde niveauwaarde van de groep en op de onderverdeling van de niveaus A t/m E.

Wanneer de gemiddelde groepsresultaten onder de inspectienorm liggen of wanneer de resultaten niet conform de verwachting van de leerkracht zijn, wordt een groepsplan opgesteld. Het eerste plan loopt van begin tot midden schooljaar. Het tweede plan van midden tot einde schooljaar. In een groepsplan wordt een aantal algemene zaken beschreven zoals: groep, leerkracht(en), vakgebied, periode, datum aanvang en evaluatie van het groepsplan.

Verder wordt kernachtig het aanbod voor een periode gepland en beschreven, te weten: Begin situatie, doelen / gewenste situatie, inhoud (wat) en aanpak (hoe), organisatie, evaluatie.

De leerkracht (op de Empel) stelt daarnaast een pedagogisch groepsplan op waarbij de resultaten van ZIEN, Betrokkenheid en Welbevinden het uitgangspunt is voor het formuleren van de doelen. Hoe ziet het leef- en leerklimaat er over een half jaar uit? Welke stappen heeft de groep gemaakt op het gebied van betrokkenheid en welbevinden?

Binnen het onderwijs dat we bieden gaan we uit van onze school, met deze groep(en), met deze leerling (en). Het onderwijs wordt op schoolniveau zoveel mogelijk afgestemd op de leerling populatie. Voor enkele leerling(en) zal het aanbod en de aanpak op groep- en subgroep niveau niet passend (genoeg) zijn.

Groepsobservaties

Groepsobservaties zijn een middel om het professioneel handelen van individuele leerkrachten te verbeteren, gericht op de werkwijze van de school. De groepsobservaties welke worden nabesproken hebben als doel het bereiken van een lerend effect bij de leerkracht. Indien gewenst kan er gebruik worden gemaakt van School Video Interactie Begeleiding (SVIB) uitgevoerd door de intern begeleider. Daarnaast kunnen er groepsobservaties op verzoek van de leerkracht en/of directie ingepland worden. De IB-er is de observator vanuit haar coachende en ondersteunende rol en de locatiebegeleider is de observator in de controlerende en de mentorrol. De directeur is observator in de beoordelende rol.

Het managementteam maakt gebruik van gestructureerde, kortdurende klassenbezoeken, de zogenaamde flitsbezoeken. Tijdens een flitsbezoek richt de leidinggevende zich op de onderwijspraktijk van de leraar; welke keuzes en beslissingen maakt de leraar m.b.t. de activiteiten in relatie tot het leerdoel. Met de daaraan gekoppelde reflectieve dialoog ontwikkelt de leerkracht een reflectieve houding. De leerkracht wordt gestimuleerd om bewust na te denken over de eigen onderwijspraktijk en over het eigen gedrag. Hierdoor ontstaat een continue cyclus van zelfanalyse en verbetering.

Interactieve Gedifferentieerde Directe Instructie (IGDI)

Leerkrachten werken binnen de op school aangeboden methodes volgens het IGDI model.¹⁰ Binnen deze directe instructie wordt convergente differentiatie toegepast. De groep wordt ingedeeld in 3 niveaus.

- **Intensieve leerroute** voor de leerlingen die instructie-afhankelijk zijn: zij hebben behoefte aan een intensieve begeleiding.
- **Basis leerroute** voor de leerlingen die instructie-gevoelig zijn: zij hebben behoefte aan een basisinstructie.
- **Verrijking leerroute** voor de leerlingen die instructie-onafhankelijk zijn: zij hebben voldoende aan een verkorte instructie.

Het IGDI model omvat 6 fases waardoor alle leerlingen op hun niveau aangesproken worden en onderwijs krijgen op hun niveau.

Een les volgens het IGDI model bestaat uit de volgende fases:

1. **Start les:**
Elke les start met een introductie en het benoemen van het lesdoel. De nieuwe lesstof wordt voorbereid, de leerkracht geeft een samenvatting van de leerstof die al eerder aan bod is geweest en haalt relevante voorkennis op.
Alle leerlingen zijn betrokken bij deze fase.
2. **Groepsinstructie:**
Tijdens de instructie wordt de nieuwe leerstof gepresenteerd. Belangrijk hierbij is het verduidelijken van het doel, uitleg geven, voordoen en duidelijke voorbeelden geven. Instructies worden niet vragend gegeven, de leerkracht modelt.
Alle leerlingen zijn betrokken bij de start van deze fase. Gedurende de instructie werken steeds meer leerlingen zelfstandig.
3. **Begeleide (in)oefening:**
Tijdens deze fase kunnen de leerlingen onder begeleiding van de leerkracht oefenen.

¹⁰ IGDI Kijkwijzer SKIPOV

Als de opdrachten gerelateerd worden aan het lesdoel is het vooral voor de zwakke leerlingen duidelijker waarom de opdracht belangrijk is en wat ze precies gaan oefenen. Om interactie tussen leerlingen te creëren zijn verschillende vormen van samenwerkend leren een mogelijkheid (Denken-Delen-Uitwisselen). Zwakkere leerlingen leren op deze manier van betere leerlingen en kunnen ook met een goed antwoord komen.

4. Zelfstandig oefenen:
 Leerlingen zijn zelfstandig aan het werk met verwerkingsopdrachten die aansluiten bij de groepsinstructie.
 De leerkracht bepaalt welke leerroute met de leerkracht aan het werk gaat.
5. Afgestemde instructie of begeleide verwerking
 Tijdens de fase van zelfstandig oefenen geeft de leerkracht een afgestemde instructie en/of begeleidt leerlingen bij het verwerken van de taak.
6. Afsluiting
 De les wordt gezamenlijk afgesloten, met de hele groep. Er wordt besproken of de leerlingen het doel hebben bereikt. Ook wordt er vooruit gekeken naar de volgende les, wat komt daar aan de orde. Vooral voor de zwakke leerlingen is dit belangrijk omdat het verbinden van nieuwe kennis aan wat ze al weten vaak problemen oplevert.

Schematisch ziet het IGD model er als volgt uit:

Start	<u>Hele groep</u> Automatiseringsoefening – terugblik – doel van de les – lesoverzicht		
Instructie	<u>Verrijking leerroute</u> Korte instructie en inhoud zelfstandig werken		
	<u>Intensieve leerroute en Basis leerroute</u> Basisinstructie en inhoud verwerking		<u>Verrijking leerroute</u> Zelfstandig werk
Verwerking	<u>Intensieve leerroute</u> Begeleide verwerking	<u>Basis leerroute</u> Zelfstandige verwerking	
Afsluiting	<u>Hele groep</u> Doel van de les – bespreking van product en proces – vooruitblik		

Ouders als partners in de school

Een goed en open contact met ouders is een wezenlijk onderdeel van ons onderwijs. Ouders zijn een belangrijke partner van de leerkrachten. Zij kennen hun kind als geen ander en kunnen waardevolle informatie verschaffen. Hiervoor is een goede communicatie, afstemming en samenwerking met de ouders belangrijk. Een goed afgestemde communicatie voedt het ontwikkelingsproces op een gunstige manier. Een grote betrokkenheid van ouders verhoogt de kans op een succesvolle schoolloopbaan.

We stimuleren daarom een positief samenwerkingsklimaat tussen leerkrachten en ouders.

Contactmomenten school en ouders

Voor alle ouders zijn er structurele contactmomenten zoals de wel bevindings- en rapportagegesprekken. Wanneer er aanleiding toe is kunnen ouders en leerkrachten een afspraak maken buiten de schooltijden. Hiervoor kan het initiatief bij zowel de ouders als de school liggen. Ouders kunnen altijd de leerkracht aanspreken tijdens de inloophmomenten in de ochtend of de middag voor een korte mededeling of om een afspraak te maken.

Bij het contact tussen ouders en school hanteren wij de volgende uitgangspunten, afgeleid van de fasen van begeleiding:

Fase 1: De leerkracht is de professional

De leerkracht is voor de zorg van de leerlingen en de groep verantwoordelijk. De leerkracht is degene die ouders informeert (of op de hoogte houdt) en raadpleegt en is daarom het eerste aanspreekpunt voor ouders. Bijzonderheden worden vastgelegd in een logboek in ParnasSys.

Fase 2: De IB-er ondersteunt de leerkracht in het omgaan met (zorg)leerlingen.

Ouders worden geraadpleegd en geïnformeerd wanneer specifiek aanbod / aanpak nodig lijkt te zijn. De IB-er kan een ondersteunende rol spelen bij oudergesprekken. Het specifieke aanbod wordt vastgelegd in een hulpplan.

Fase 3: Als een specifiek aanbod / aanpak niet heeft geleid tot een gewenst

resultaat en een hulpvraag blijft bestaan, kan het gewenst zijn om een specialist te raadplegen. Er vindt een gesprek plaats met ouders, leerkracht, IB-er en zorgcoach en/of een (externe) specialist om te komen tot afgestemde vervolgstappen en interventies. Dit noemen we een OT. Verslaglegging hiervan wordt met alle aanwezigen gedeeld en van ieder worden de op- en aanmerkingen meegenomen in het verslag.

NB. Indien er vragen onbeantwoord of problemen onopgelost blijven kan er te allen tijden een gesprek aangevraagd worden met de directie.

Leerlingvolgsysteem ParnasSys

Alle gegevens van de leerlingen zijn te vinden in ParnasSys. ParnasSys is een web-based leerlingvolgsysteem en leerling administratiesysteem.

Wanneer een leerling wordt aangemeld zorgt de administratie ervoor dat de leerling in ParnasSys geactiveerd wordt en dat alle persoonlijke gegevens ingevoerd zijn.

Vanaf het moment dat de leerling start op school is de leerkracht verantwoordelijk voor het up-to-date houden van ontwikkelingsgegevens in ParnasSys.

Methode (on)afhankelijke toetsen

Om de ontwikkeling van een leerling over langere tijd te volgen, om vaardigheden als geheel in kaart te brengen en om leerlingen te vergelijken met een normgroep zijn er genormeerde, methodeonafhankelijke toetsen. Deze toetsen noemen we ook wel de 'koude data'.

Methodeonafhankelijke en methodeafhankelijke toetsen hebben allebei een eigen functie.

De vraag of een leerling (of groep) de lesstof beheerst die recent is aangeboden, kan beantwoord worden op basis van observaties, vragen tijdens de les én met methodeafhankelijke toetsen.

De vragen hoe een leerling (of groep) presteert in vergelijking tot leeftijdsgenoten of een leerling (of groep) voldoende groei doormaakt en op welk niveau de lesstof aan een leerling (of groep) aangeboden kan worden, kunnen beantwoord worden met methodeonafhankelijke toetsen. Wij gebruiken daarvoor Cito-toetsen.

Deze methodeonafhankelijke toetsen hebben een meer voorspellend karakter voor de eindresultaten; zij laten een reëler beeld zien van het werkelijke niveau van een leerling (of groep).

Door het verschil in doelstelling van de toetsen kan het dan ook zijn dat er verschillen te zien zijn tussen de uitslag van een Cito-toets en de methodetoetsen.

Wanneer een leerling (of groep) lager scoort bij de Cito-toetsen dan bij de methodetoetsen betekent dit dat instructie en begeleide verwerking van wezenlijk belang zijn. Datgene wat recent aangeboden en ingeoeft is, wordt beheerst. Bij Cito-toetsen wordt de leerstof over een langere termijn getoetst. Ook worden bewust opgaven getoetst die de leerling (of groep) minimaal aangeboden heeft gekregen.

Op deze manier kunnen leerlingen gesignaleerd worden die (bij een bepaald vakgebied) extra uitgedaagd moeten worden.

Toets kalender methodeonafhankelijke toetsen¹¹

Op de toets kalender staat een overzicht van de methodeonafhankelijke toetsen per vakgebied per leerjaar. De toets kalender geeft aan welke toetsen, wanneer en in welk leerjaar worden afgenomen. De toets kalender geeft tevens aan welke toetsen SKIPOV-breed zijn afgesproken en welke toetsen we als cluster/school afnemen.

Vorbereiding toetsen

De vorm van toetsen moet voor de leerlingen vooraf bekend zijn. Dit betekent dat de leerkracht vooraf klassikaal het kennismakingsboekje van de versie 3.0 met de groep doorneemt. Hierbij wordt het accent gelegd op hoe leerlingen bepaalde opgaven aan moeten pakken en wordt niet inhoudelijk ingegaan op de teststof. De leerkracht kijkt voor het toetsen kritisch naar de inhoud van de toets. Is datgene wat getoetst wordt ook aangeboden? Vooraf worden de toetsen ingepland. Hierbij wordt rekening gehouden met het moment en het tijdstip waarbij de start van de ochtend of de start van de middag een goede optie is. Vooraf verwijdert de leerkracht alle hulpmiddelen die zichtbaar zijn in de groep zoals spellingsregels, rekentafels, etc. De leerlingen mogen geen extra materialen bij de toets gebruiken wanneer dit niet in de handleiding aangegeven staat. De leerlingen zitten in een toets opstelling. Om bij de leerlingen de toetsdruk te beperken geeft de leerkracht vooraf aan wat de leerlingen kunnen verwachten.

¹¹ Toets kalender 2016-2017 cluster AN-EM-NI

Afname toetsen

De leerkracht volgt de aanwijzingen voor afname zoals deze in de handleiding wordt beschreven. Alle toetsen worden afgenomen door de leerkracht.

In 2014-2015 is groep 3 gestart met afname van de CITO versie 3.0 voor Rekenen en Wiskunde, Begrijpend lezen en Spelling. Jaarlijks wordt dit een leerjaar opgeschoven zodat in 2019-2020 ook in groep 8 de versie 3.0 voor deze vakken wordt afgenomen.

Methode onafhankelijke toetsen invoeren

Ná afname worden de toetsen door de leerkrachten nagekeken en de resultaten ingevoerd in ParnasSys. Deze resultaten vormen de basis voor de evaluatie en de analyse én de opzet van een nieuwe datamuur en eventueel groepsplan.

Toetsen worden individueel ingevoerd als de toets niet voor de hele groep is afgenomen, maar het één of enkele leerlingen betreft. Dit noemen we adaptieve afname.

Methodetoetsen

De leerkracht hanteert de afname van toetsing zoals de methode aangeeft. Wanneer hiervan wordt afgeweken is dit met het team of met de bouw afgesproken en heeft de locatiebegeleider dit vastgelegd. Na afname worden de toetsen door de leerkrachten nagekeken en de resultaten ingevoerd in ParnasSys.

Observatie instrument ZIEN!

We maken gebruik van ZIEN! Dit is een sociaal-emotioneel expertsysteem dat de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen systematisch in kaart brengt en dat concrete handelingsadviezen geeft die de leerkracht in staat stelt het gedrag van een leerling of een groep leerlingen te beïnvloeden.

ZIEN! geeft informatie over zeven dimensies. Dit zijn de graadmeters welbevinden en betrokkenheid, die een signaalfunctie hebben m.b.t. het leef- en leerklimaat in de groep, en vijf vaardigheidsdimensies die relevante informatie geven over de ontwikkelbehoeften van een leerling op sociaal-emotioneel gebied. Deze dimensies zijn: sociaal initiatief, sociale flexibiliteit, sociale autonomie, impulsbeheersing en inlevingsvermogen.

Betrokkenheid en welbevinden zijn graadmeters die aangeven of het kind in staat is om te profiteren van het onderwijsaanbod. We noemen dit de 'warme data'. Ze hebben een waardevolle signaalfunctie voor: motivatie, zelfvertrouwen, innerlijke gemoedstoestand en cognitief functioneren.

Welbevinden en Betrokkenheid wordt 2 keer per jaar door de leerkrachten van groep 1 t/m 8 ingevuld. Wanneer er een oranje of rode score te zien is, of wanneer er aanleiding toe is, vult de leerkracht de hele vragenlijst van de leerling of de groep in.

In de groep 5 t/m 8 vullen de leerlingen digitaal de 'Leerling vragenlijst' in.

In groep 1 t/m 4 kan de leerkracht gebruik maken van de 'Leerling vragenlijst of het Leerling interview'. Dit wordt gebruikt wanneer daar aanleiding toe is.

Afwijkend: leerkrachten groep 1-2 Empel vullen KJK in en maken daarom geen gebruik van ZIEN.

Kleuterobservatie instrument Kijk!

Kijk! Is een observatie- en registratie instrument voor leerkrachten waarmee zij de totale ontwikkeling van jonge kinderen over langere tijd in beeld kunnen brengen en een daarop afgestemd activiteitenaanbod kunnen realiseren. Op basis van observatie bepaalt de leerkracht, per ontwikkelingsaspect, in welke fase het kind zich bevindt.

Het Kijk! registratiemodel wordt twee keer per jaar ingevuld. In de tussenliggende periode observeert de leerkracht de kinderen tijdens activiteiten en noteert gegevens.

Het Kijk! registratiemodel wordt gebruikt als:

1. Ontwikkelingsvolgsysteem: Zicht hebben en houden op het ontwikkelingsverloop van het kind.
2. Instrument ten behoeve van de signalering op individueel niveau: Is er sprake van een ontwikkelingsachterstand of ontwikkelingsvoorsprong?
3. Instrument voor signalering op groepsniveau.
4. Basis bij het kiezen van geschikte vervolgactiviteiten op pedagogisch, didactisch en organisatorisch vlak.
5. Hulpmiddel bij het voeren van gesprekken met collega's, ouders en instanties die beroepshalve bij de begeleiding van kinderen zijn betrokken.

De observatiegegevens zijn dus zowel op individueel als groepsniveau te analyseren.

Afwijkend: leerkrachten groep 1-2 Nicolaas maken gebruik van een eigen observatie instrument.

Hoofdstuk 3 Zorg voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften

Aanmelding en Intake

In de meeste gevallen kan een kind dat aangemeld is gewoon ingeschreven worden, maar soms is er aanleiding om te onderzoeken of het onderwijs dat wij bieden passend is voor een kind. De intern begeleider voert dan onderzoek uit voordat het kind ingeschreven wordt. Bij leerlingen die in een hogere groep instromen wordt altijd aan ouders gevraagd of de leerling specifieke ondersteuning nodig heeft en wordt contact opgenomen met de intern begeleider van de school van herkomst. We werken hierbij volgens het toelatingsbeleid van SKIPOV.

Doubleren en versnellen

Wij adviseren ouders een kind te laten doubleren (zittenblijven) of versnellen, als de kans op succes groot is. Meestal heeft een kleuterverlenging in groep 2 of een doublure in groep 4 het meeste effect. Bij versnelling wordt de leerstof versneld aangeboden. Bij doublure en versnelling maakt de leerkracht een handelingsplan van minimaal een half jaar, wat door de ouders wordt ondertekend.

Kleuters ontwikkelen zich sprongsgewijs en daarom is het goed volgen en het onderwijsaanbod afstemmen in deze periode belangrijk. Kleuters die geboren zijn in de maanden okt-nov-dec. worden de zgn 'herfstleerlingen' genoemd. Leerkrachten en ouders volgen en bespreken de ontwikkeling zodanig, dat in april/mei de beslissing genomen kan worden of het kind wel of niet start in groep 3. De leerkracht legt dit vast als notitie in ParnasSys.

Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften / Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Wij streven ernaar om alle leerlingen het leerstofaanbod tot en met groep 6 te laten volgen op de niveaus intensief, basis en verrijkt (aanpak 1-2-3).

In sommige gevallen stagneert de ontwikkeling waardoor het voor de leerling moeilijk is om alle leerstof van de desbetreffende groep te volgen. In zo'n geval kan, na overleg met ouders, leerkracht, IB-er en zorgcoach, gekozen worden voor een eigen leerlijn op één of meerdere vakgebieden(technisch lezen, spelling, begrijpend lezen, rekenen). Het onderwijsaanbod wordt dan specifiek afgestemd op het niveau en de onderwijsbehoeften van de leerling. Dit betekent dat de leerling vaak ook gaat afwijken van de reguliere toetsen. Er wordt gekozen voor Citotoetsen die passend zijn bij het niveau van de leerling. Wanneer ouders hiermee akkoord zijn worden een Ontwikkelingsperspectief (OPP) en een handelingsplan opgesteld.

In het Ontwikkelingsperspectief (OPP) beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leerkracht het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van de leerling en het laat zien waar de school samen met de leerling naartoe werkt richting vervolgonderwijs.¹²

Het primaire doel van het OPP is de ontwikkelingskansen van leerlingen te optimaliseren.

¹² Format OPP SWV 30.06

Een OPP is verplicht voor leerlingen waarvoor de school een arrangement aanvraagt bij het samenwerkingsverband.

Een OPP wordt ook geschreven voor leerlingen die een eigen leerlijn hebben voor één of meerdere vakgebieden omdat verwacht wordt dat de einddoelen voor deze leerlingen niet haalbaar zijn. Het streven is om alle leerlingen het aanbod te geven tot eind groep 6 en een eigen leerlijn pas in te zetten bij de start in groep 7. De leerkracht en IB'er zijn samen verantwoordelijk voor het opstellen, uitvoeren en evalueren van het OPP en het bijbehorende hulpplan. In het OPP staan cognitieve en leergebied overstijgende domeinen beschreven. In het OPP staat tevens beschreven wat de verwachte leerprestaties zijn eind groep 8 en welke uitstroombestemming verwacht wordt. Afhankelijk van de voortgang en de resultaten wordt minimaal elk jaar bekeken of het nodig is om het OPP bij te stellen.

Ernstige leesproblemen en dyslexie

Leerkrachten vervullen een centrale rol in de lees- spellingontwikkeling van kinderen door het bieden van goed leesonderwijs dat aansluit bij de leerbehoeften van alle kinderen.

De meeste kinderen gaan met extra hulp, geboden volgens het protocol 'Leesproblemen en dyslexie', voldoende vooruit.¹³ Soms is er ondanks extra hulp op school, thuis of door externen, toch geen of onvoldoende vooruitgang, dan kan er sprake zijn van dyslexie.

Dyslexie wordt aangeduid als een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau. Bij dyslexie gaat lezen, spellen en ook schrijven, gezien de leeftijd en het onderwijsniveau, veel te moeizaam, ondanks een gemiddelde intelligentie en geen andere oorzaken die de problemen kunnen verklaren. Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingsproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor.

Bij gediagnosticeerde dyslexie, wat ten alle tijden is vastgesteld door onderzoek van een deskundige, volgt de school het SKIPOV dyslexiebeleid.¹⁴ Hierin staat beschreven hoe de school omgaat met dyslectische leerlingen en welke remediërende-, compenserende- en dispenserende maatregelen tot de mogelijkheden behoren.

Vanaf groep 6 krijgen kinderen met een dyslexieverklaring een tablet met het voorleesprogramma Claro-read, wat hen ondersteunt bij het lezen van teksten. In groep 6-7-8 maakt de leerkracht met het kind en de ouders afspraken over aanpassingen die gedaan worden t.a.v. toetsing. (zie verder 'Toetsafname bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften') Het cluster beschikt over een Taalspecialist.

Wanneer er sprake is van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) en behandeling geïndiceerd is, mag de behandeling op school, onder schooltijd plaatsvinden. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders, school en behandelaar en er dient sprake te zijn van een nauwe samenwerking ten behoeve van het kind.

Ernstige rekenproblemen en dyscalculie

Het doel van goed rekenonderwijs is functionele gecijferdheid, afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerling.

Voor kinderen met rekenproblemen wordt extra hulp geboden volgens het protocol 'Ernstige Reken-Wiskunde-problemen en Dyscalculie'. Soms doorbreekt de extra hulp de problematische of stagnerende rekenontwikkeling niet. Dan is externe ondersteuning gewenst. Er kan sprake zijn van dyscalculie als ernstige reken-wiskunde problemen blijven bestaan

¹³ Protocol dyslexie

¹⁴ Beleidsplan dyslexie SKIPOV

(hardnekkig blijken) ondanks deskundige begeleiding en zorgvuldige pogingen tot afstemming. Dyscalculie kan middels diagnostiek vastgesteld worden.¹⁵

NB Er is een concept beleidsplan 'Rekenproblemen en dyscalculie' ontwikkeld door een werkgroep binnen SKIPOV.¹⁶

Ontwikkelingsproblematieken

Als school willen we een positief leef- en leerklimaat scheppen waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen en waar men respect voor elkaar heeft.

We hebben echter ook te maken met grensoverschrijdend gedrag van leerlingen en gedragsproblemen. Bij gedragsproblemen informeert de leerkracht direct ouders en betreft hen bij de aanpak. Indien de geboden aanpak onvoldoende effect heeft, bespreekt de leerkracht de leerling met de IB-er. Aan de hand van de ingezette acties, de zienswijze van de leerling en de ouders, het profiel in ZIEN! en de resultaten van de toetsen, brengen zij de leerling in kaart en bespreken mogelijkheden om de leerling te begeleiden/ondersteunen. Deze ondersteuning/begeleiding wordt met ouders en meestal ook met de leerling besproken. Bij onvoldoende vooruitgang wordt er een ondersteuningsteam (OT) met externe deskundigen (buiten de school) rondom deze leerling geformeerd. Een OT kan opgeschaald worden tot een Multidisciplinair Overleg (MDO) om een arrangementsaanvraag neer te leggen bij het Bestuur van SKIPOV of het Samenwerkingsverband.

Alle doorlopen stappen van het cyclisch proces worden vastgelegd in ParnasSys en zo ook geëvalueerd.

Indien het gedrag van de leerling voor een onveilige situatie zorgt voor de leerling of de andere kinderen uit de groep, wordt er door de directeur een incidentmelding gedaan bij de Raad van Bestuur van SKIPOV. Deze kan besluiten een ordemaatregel te treffen in de vorm van schorsing en in het uiterste geval verwijdering van de leerling.^{17 18}

Leerlingen met meer dan gemiddelde intelligentie – project Mind

Project Mind is een initiatief van SWV WSNS Veghel e.o. Inmiddels is dit project overgenomen door SWV 30.06.¹⁹ Binnen dit project wordt Passend onderwijs gerealiseerd voor cognitief getalenteerde en/of onder presterende leerlingen, met een onderwijsarrangement voor 3 tot 8 jarigen en voor 8 tot 12 jarigen.

Voor de vroeg-signalering van cognitief getalenteerde leerlingen wordt gebruik gemaakt van het signaleringsinstrument Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH).

Het Mind portaal is een ingericht kenniscentrum voor kinderen, ouders en leraren. Het cluster beschikt over een MIND-specialist.

¹⁵ Protocol ernstige reken-wiskunde problemen en dyscalculie

¹⁶ Beleidsplan dyscalculie versie 1.1

¹⁷ Gedragscode leerlingen en ouders SKIPOV

¹⁸ Nota Basisondersteuning SKIPOV

¹⁹ [www.samenwerkingsverband3006](http://www.samenwerkingsverband3006.nl) / projectplan MIND

Individuele observaties

Individuele observaties binnen de school zijn gericht op leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften met als doel het professioneel handelen van individuele leerkrachten te verbeteren, om beter af te kunnen stemmen op de onderwijsbehoefte van het kind. De IB-er of specialist binnen SKIPOV (Zorgteam) is de observator vanuit haar coachende rol. Een individuele observatie binnen de school ontstaat altijd vanuit een hulpvraag van de leerkracht. De individuele observatie wordt nabesproken a.d.h.v. de hulpvraag van de leerkracht. Indien gewenst kan er gebruik worden gemaakt van videoregistratie middels School Video Interactie Begeleiding (SVIB).

Indien een leerling in onderzoek en/of behandeling van een externe instantie is, komt het regelmatig voor dat er een externe specialist een individuele observatie uit komt voeren. Ouders hebben hiervoor dan toestemming verleend.

Het doel van deze individuele observatie kan vanuit diverse uitgangspunten voortkomen:

- De (externe) specialist heeft een coachende rol vanuit de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht.
- De (externe) specialist krijgt een compleet beeld van een leerling in relatie met een lopend onderzoek.
- De (externe) specialist werkt met de leerling en stemt haar handelen zoveel mogelijk af op de behoeften van de leerling.

Leerlingbespreking

Wanneer de leerkracht handelingsverlegen is wat betreft de ontwikkeling van een leerling wordt de IB-er om hulp gevraagd. Vooraf heeft de leerkracht met ouders gesproken en mogelijk ook met collega's. Het betreft meestal leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, leerlingen waarbij de leerkracht(en) een ondersteuningsvraag hebben. Leerkracht(en) en IB-er gaan hierover nader in gesprek. Vanuit deze bespreking wordt een plan van aanpak gemaakt wat met ouders en leerling wordt besproken en vastgelegd.

Wanneer er hulpvragen vanuit de leerlingbespreking onbeantwoord blijven dan wint de IB-er deskundig advies in bij de zorgcoaches. Blijft de hulpvraag dan nog onbeantwoord, dan meldt de IB-er de leerling aan voor het Zorgteam.

Individuele hulpplannen

Een hulpplan wordt opgesteld wanneer een leerling een specifieke aanpak nodig heeft, maar nog niet duidelijk is wat de beste aanpak zou kunnen zijn en/of wat van de leerling verwacht mag worden. Een hulpplan op leergebied wordt opgesteld als een leerling een LR heeft van <50% en het nog niet duidelijk is wat de mogelijkheden van de leerling zijn.

Veelal loopt een hulpplan voor een periode van 6 tot 8 weken, waarna geëvalueerd wordt of doelstellingen behaald zijn. Wanneer het hulpplan gesloten wordt omdat de onderwijsbehoeften van een leerling duidelijk zijn, wordt deze beschreven in de overdracht naar het volgend schooljaar en met de betreffende leerkracht in een 'warme overdracht' besproken.

Wanneer een individueel hulpplan onvoldoende ontwikkeling als resultaat heeft, bespreken de leerkracht, IB-er en ouders wat de vervolgstappen kunnen zijn.

Vaak wordt hiervoor een deskundige geraadpleegd, of sluit deze aan. Dit wordt dan een Ondersteuningsteam (OT) genoemd.²⁰

Ondersteuningsteam

Wanneer blijkt dat genomen acties (voortkomend uit de leerlingbespreking) onvoldoende effect hebben, schalen we op naar een formeel overleg, het ondersteuningsteam (OT). Op OT niveau wordt de situatie van het kind besproken. Dit kan, afhankelijk van de zwaarte en ernst van de problematiek, in wisselende samenstellingen. De leerkracht, ouders en IB-er sluiten in ieder geval aan. Daarnaast kunnen mensen uit het zorgteam (de zorgcoaches) en/of externen plaatsnemen in het OT. Het OT dient in een zo vroeg mogelijk stadium bijeen te komen, zodat er in de preventieve sfeer stappen gezet kunnen worden. Hierbij kan het SKIPOV expertise team een belangrijke rol spelen.²¹

Toetsafname bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Bron: CITO 'Wegwijzer toetsgebruik bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften'.

Als een leerling specifieke onderwijsbehoeften heeft, waarin bestaande toetsen niet of onvoldoende voorzien, kan er in bepaalde gevallen een kleine aanpassing aan de toetsomstandigheden gedaan worden.

De richtlijn die hiervoor gehanteerd wordt, is dat men de toets zoveel als mogelijk laat aansluiten bij het onderwijs dat geboden is aan de leerling. Krijgt een leerling bijvoorbeeld standaard vergroot lesmateriaal aangeboden of extra tijd, dan geldt dit ook voor de toets. Van doorslaggevend belang bij elke aanpassing is steeds de vraag of de toets nog meet wat deze zou moeten meten. Aanpassingen moeten altijd vooraf met de intern begeleider (en ouders) besproken zijn en zijn vastgelegd. NB in de groepen 7-8 wordt de aanpassing m.b.t. de Cito Entree- en de eindtoets door de ouders ondertekend.

Mogelijke aanpassingen:

- De leerling werkt op A3-formaat i.p.v. A4-formaat
- De leerling werkt in het opgavenboekje i.p.v. op het antwoordenblad
- De leerling maakt gebruik van een afdekblad
- Extra pauzes inlassen en/of een taak in twee delen opsplitsen

De leerling heeft een dyslexieverklaring.

- De leerling krijgt alle toetsen m.u.v. begrijpend lezen en spelling, in voorgelezen vorm aangeboden.
- De leerling maakt de entreetoets en de eindtoets CITO met behulp van een gesproken versie
- De leerling maakt gebruik van een markeerstift.

²⁰ Nota Basisondersteuning SKIPOV

²¹ SKIPOV expertise kaart

In de volgende gevallen kan een leerling een andere CITO toets aangeboden krijgen. Hiervoor zijn de afspraken vastgelegd en hebben ouders dit ondertekend.

- De leerling met een dyslexieverklaring maakt de toets CITO Begrijpend lezen die het best passend is bij zijn/haar leesniveau.
- De leerling met een Ontwikkelingsperspectief (OPP) maakt de CITO toets die het best aansluit bij de aangeboden leerstof. (eigen leerlijn)

Extra ondersteuning

Voor leerlingen die meer nodig hebben dan de school kan bieden binnen de basisondersteuning kan een arrangement worden aangevraagd bij samenwerkingsverband 30.06.

Het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor leerlingen met een verstandelijke beperking (voorheen cluster 3) en leerlingen met een gedragsstoornis (voorheen cluster 4).

Er zijn 3 soorten arrangementen:

1. Arrangement BaO
De ondersteuning wordt ingezet op de eigen regulier basisschool.
2. Arrangement SBaO
Een (tijdelijke) plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs binnen het SWV.
3. Arrangement SO
Een (tijdelijke) plaatsing op een school voor speciaal onderwijs binnen of buiten het SWV.

Arrangementsaanvraag

Wanneer een leerling (tijdelijk) onvoldoende vooruitgang laat zien ondanks de hulp binnen de basisondersteuning kunnen we bij het SWV een arrangementsaanvraag doen.

Procedureel moeten we als school de verantwoording voor het aanvragen van extra ondersteuning neerleggen bij het bestuur van SKIPOV. Zie de schematische weergave op pagina 8 van de stappen die doorlopen moeten worden tot aan de stap naar het SWV.

In dit model ligt de kracht op het niveau van het ondersteuningsteam (OT) en is het multidisciplinair overleg (MDO) een formele afronding van het intern doorlopen traject.

In overleg met ouders, direct betrokkenen van de school en mogelijk een lid van het zorgteam is vastgesteld dat een aanvraag gedaan gaat worden voor een arrangement bij het samenwerkingsverband.

Extra ondersteuning aanvragen buiten het SWV 30.06

Leerlingen met een zintuiglijke beperking (voorheen cluster 1) of leerlingen met ernstige spraak-taalmoeilijkheden, doof of slechthorend (voorheen cluster 2), vallen niet onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband. Ondersteuning in het basisonderwijs voor deze leerlingen kan nog altijd aangevraagd worden bij de aanmeldingspunten behorende bij de expertise centra van de speciale scholen. Leerlingen met een indicatie krijgen een onderwijsarrangement, dat licht, medium of intensief kan zijn. Licht en medium betekent ondersteuning op de basisschool. Intensief betekent dat het kind naar een school voor speciaal onderwijs gaat.

Tomas, B. (sd). *Strategisch beleidsplan*.

Hoofdstuk 4 Samenwerking met externen

Externe contacten

We hebben als cluster contact met allerlei externe instanties. Het contact kan op initiatief van ouders of van school.

Mondelinge of schriftelijke communicatie met externen gaat nooit zonder toestemming van ouders. We vinden het belangrijk om goed samen te werken en af te stemmen en willen daarbij naar alle betrokkenen transparant zijn.

Basisteam Jeugd en Gezin (BJG)

BJG is betrokken bij de zorg van kinderen in het gezin. Binnen BJJ werken schoolmaatschappelijk werk, schoolarts en jeugdverpleegkundigen samen.

Om goed af te kunnen stemmen tussen de zorg thuis en op school hebben de contactpersoon van BJJ en de intern begeleider van de school periodiek overleg. Wanneer er vragen zijn op school kan de intern begeleider anoniem advies vragen van BJJ. Wanneer ouders zorgen hebben in de thuissituatie kunnen zij hun kind aanmelden voor een consultatiegesprek waarin de BJJ-er de hulpvraag van ouders inventariseert en zoekt naar een oplossing/hulp.

Vanuit de gedachte: 1 kind - 1 plan werken zorg en onderwijs samen. Voor afstemming tussen thuis en school gaan alle partijen samen rond de tafel.

Omdat er binnen SKIPOV een zorgcoach met als specialisatie kind en gezin aanwezig is, kunnen we ook eerst een beroep doen op deze deskundigheid.

Overstap naar het Voortgezet Onderwijs

Om de overstap naar het voortgezet onderwijs zo soepel mogelijk te laten verlopen, hanteren we vanaf groep 7 'Opbouw Schooladvies'. Hierin staat beschreven welke stappen en acties de leerkrachten ondernemen voor leerlingen en hun ouders.

In april maken de leerlingen van groep 7 de Entreetoets en in groep 8 maken de leerlingen de Eindtoets. School en ouders krijgen het resultaat van de toets met aangegeven welk type brugklas het best passend is bij het resultaat. Juni groep 7 krijgen de leerlingen een voorlopig schooladvies en in februari groep 8 het definitief schooladvies. Beide adviezen zijn gebaseerd op de ontwikkeling van een leerling in de afgelopen jaren, waarbij naast de cognitieve ontwikkeling ook de totale ontwikkeling wordt meegewogen. De leerkracht bespreekt de adviezen met de intern begeleider voordat deze met leerling en ouders wordt besproken. Wanneer de uitslag van de Eindtoets (afname april) hoger uitvalt dan het definitief schooladvies (februari) gaat de school met ouders in overleg en kan het schooladvies aangepast worden. Wanneer de Eindtoets lager uitvalt dan verwacht, heeft dit geen consequenties voor het gegeven schooladvies.

De leerkrachten van groep 8 zorgen samen met de administratief medewerkers van SKIPOV voor een juist informatieoverdracht naar het VO. (zie SKIPOV beleid overgang VO). De leerkrachten van groep 8 bespreken alle leerlingen met de coördinator/mentor van het VO, de zogenaamde 'warme overdracht'.